

केंद्र पुरस्कृत कृषी उन्नती योजनेअंतर्गत कृषी
यांत्रिकीकरण उपअभियान सन २०१६-१७ मध्ये
राज्यात अनुसूचित जमाती प्रवर्गसाठी राबवविण्यास
वित्तीय मान्यता देणेबाबत...

महाराष्ट्र शासन
कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: कृयांउ-१०१६/प्र.क्र.२७/४-अ
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय विस्तार, मुंबई- ४०० ०३२
तारीख: ४ जानेवारी, २०१७

वाचा

- १) शासन निर्णय क्रमांक:कृयांउ-१०१४/ प्र.क्र.१२४/४अ,दिनांक.०३ जून,२०१४
  - २) केंद्र शासनाचे पत्र क्र.३-१०/२०१३ M&T (I&P), दिनांक २२ एप्रिल,२०१६
  - ३) शासन निर्णय क्रमांक:कृयांउ-१०१६/प्र.क्र.२७/४अ,दिनांक-६ जून,२०१६
  - ४) केंद्र शासनाचे उपअभियानासंदर्भात <http://farmech.gov.in> या संकेतस्थळावर उपलब्ध करून दिलेल्या मार्गदर्शक सूचना.
  - ५) केंद्र शासनाचे पत्र क्र.३-१/२०१५- M&T (I&P) दिनांक. १६ मे,२०१६
  - ६) वित्त विभागाचे शासन परिपत्रक क्रमांक अर्थसं-२०१६/प्र.क्र.८९/अर्थ-३ दिनांक.२० एप्रिल,२०१६.
  - ७) शासन निर्णय क्र. कृयांस-१०१६/प्र.क्र.२७/दिनांक.२० जून,२०१६.
  - ८) शासन शुध्दीपत्रक क्र. कृयांस-१०१६/प्र.क्र.२७/दिनांक.२२ सप्टेंबर,२०१६.
  - ९) केंद्र शासनाचे पत्र क्र.३-१/२०१५- M&T (I&P) दिनांक २३ सप्टेंबर,२०१६
  - १०) शासन निर्णय क्र. कृयांस-१०१६/प्र.क्र.१७१/४अ/दिनांक.१५ ऑक्टोबर,२०१६.
  - ११) शासन निर्णय क्र. कृयांस-१०१६/प्र.क्र.१७१/४अ/दिनांक.१५ नोव्हेंबर,२०१६
- आदिवासी विकास विभाग शासन निर्णय क्र. बियुडी-२०१६/प्र.क्र.११/कार्यासन-६
दिनांक.२३ डिसेंबर,२०१६

प्रस्तावना

केंद्र शासनाने बाराव्या पंचवार्षिक योजनेमध्ये सन २०१४-१५ पासून कृषि विस्तार व तंत्रज्ञान अभियान राबवविण्याचे निश्चित केले आहे. सदर अभियानांतर्गत कृषि यांत्रिकीकरण उपअभियानाचा अंतर्भाव होता. तथापि, सन २०१५-१६ पासून केंद्र शासनाने सदर उपअभियानाचा अंतर्भाव कृषी उन्नती योजनेंतर्गत केला आहे. सदर उपअभियानांतर्गत एकूण आठ घटक असून, घटक क्रमांक १ व २ हे यंत्राची प्रात्यक्षिके, प्रशिक्षण व तपासणीबाबत आहेत. हे दोन्ही घटक १००% केंद्र पुरस्कृत असून, उर्वरीत ६ घटकासाठी केंद्र व राज्य शासनाच्या निधीच्या हिश्याचे प्रमाण ७५:२५ असे होते. केंद्र शासनाने सन २०१५-१६ पासून क्र.१ व २ यासाठी केंद्र हिश्याचे १००% अनुदानाचे प्रमाण कायम ठेवले असून, उर्वरित ६ घटकासाठी केंद्र व राज्य शासनाच्या निधीच्या हिश्याच्या प्रमाणात ६०:४० असा बदल केला आहे. केंद्र

शासनाने सदर उपअभियानाच्या मार्गदर्शक सूचना <http://farmech.gov.in> या संकेतस्थळावर उपलब्ध करून दिलेल्या आहेत. केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार सदर उपअभियान राज्यात राबविण्यासाठी संदर्भाधीन अ.क्र.१ च्या शासन निर्णयान्वये विविध समित्यांची स्थापना करण्यात आली आहे. त्याचप्रमाणे केंद्र शासनाने मंजुरी दिलेल्या केंद्र हिश्यापोटी रु.१५००.०० लाख व राज्य हिश्याचा रु.१०००.०० लाख निधी, अशा एकूण रु.२५००.०० लाख निधीचा कार्यक्रमास सन २०१६-१७ या वर्षात राबविण्यासाठी संदर्भाधीन अ.क्र.३ च्या शासन निर्णयान्वये प्रशासकीय मान्याता देण्यात आली आहे.

केंद्र शासनाने सदर उपअभियान राज्यात सन २०१६-१७ मध्ये राबविण्यासाठी संदर्भाधीन अ.क्र.६ येथील पत्रान्वये रु.१५००.०० लाख वितरीत केले असल्याचे कळविले आहे. त्याचप्रमाणे, संदर्भाधीन अ.क्र.१० येथील पत्रान्वये सन २०१५-१६ या वर्षातील रु.१७०.९१७ लक्ष एवढ्या रकमेचा अखर्चित कार्यक्रम सन २०१६-१७ या वर्षात राबविण्यास पुनर्जिवीत करून दिलेला आहे. सन २०१६-१७ या वर्षासाठी उपलब्ध करून दिलेला निधी व पुनर्जिवीत कार्यक्रमाच्या निधीचा प्रवर्गनिहाय तपशील खालील प्रमाणे आहे.

(रुपये लाखात)

अ.क्र.	वर्ष	सर्वसाधारण	अनुसूचित जाती	अनुसूचित जमाती	एकूण
१.	२०१६-१७ (नियमीत)	१०९५.००	२२५.००	१८०.००	१५००.००
२.	२०१५-१६ (पुनर्जिवित)	२१.७२४	६९.६२४	८९.५६९	१७०.९१७
एकूण		१११६.७२४	२९४.६२४	२६९.५६९	१६७०.९१७

सदर कार्यक्रम राबविण्यासाठी संदर्भाधीन अ.क्र.७ येथील दि.२० जून, २०१६ च्या शासन निर्णयान्वये व अनु.क्र.८ येथील दि.२२ सप्टेंबर, २०१६ च्या शुध्दीपत्रकान्वये, सन २०१५-१६ च्या नियमित कार्यक्रमासाठी सर्वसाधारण प्रवर्गासाठी केंद्र हिश्याचा रु.१०९५.०० लक्ष व राज्य हिश्याचा रु.७३०.०० लक्ष असा एकूण रु.१८२५.०० लक्ष निधी वितरीत करण्यात आला आहे. सन २०१५-१६ या वर्षातील अखर्चित राहिलेला व सन २०१६-१७ या वर्षात खर्च करण्यास पुनर्जिवित करून दिलेल्या निधीपैकी सर्वसाधारण प्रवर्गासाठीचा अखर्चित निधी रु.२१.७२४ लक्ष व त्याप्रमाणात राज्य हिश्याचा आवश्यक निधी रु.१४.४८३ लक्ष असा एकूण रु.३६.२०७ लक्ष एवढा निधी संदर्भाधीन अ.क्र.१० येथील शासन निर्णयान्वये वितरीत करण्यात आला आहे. अनुसूचित जाती प्रवर्गासाठी, सन २०१६-१७ या वर्षातील नियमित कार्यक्रमासाठी केंद्र शासनाकडून उपलब्ध निधी, त्याचप्रमाणे सन २०१५-१६ या वर्षातील अखर्चित निधीचा कार्यक्रम राबविण्यासाठी, केंद्र हिश्यापोटी रु.२६७.०० लक्ष व राज्य हिश्यापोटी रु.१७८.०० लक्ष असा एकूण रु.४४५.०० कोटी एवढा निधी संदर्भाधीन अ.क्र.११ येथील दि. १५ नोव्हेंबर, २०१६ च्या शासन निर्णयान्वये वितरीत करण्यात आला आहे. अनुसूचित जमाती

प्रवर्गासाठी केंद्र हिस्साचा निधी रु.१३६.०० लक्ष वितरीत करण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

शासन निर्णय

केंद्र पुरस्कृत कृषी उन्नती योजनेतर्गत - कृषि यांत्रिकीकरण उपअभियान राज्यात, अनुसूचित जमाती प्रवर्गासाठी, सन २०१६-१७ मध्ये राबविण्यासाठी तसेच सन २०१५-१६ या वर्षातील अखर्चित निधीचा कार्यक्रम सन २०१६-१७ या वर्षात राबविण्यासाठी, केंद्र हिस्सा रु.१३६.०० लक्ष (अक्षरी रुपये एक कोटी छत्तीस लक्ष फक्त) निधीच्या कार्यक्रमास वित्तीय मान्यता देण्यात येत आहे.

२. सदर निधी, खालील लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा व सन २०१६-१७ च्या मंजूर तरतूदीतून भागविण्यात यावा.

लेखाशिर्ष

मागणी क्रमांक- टि-५

२४०१-पीक संवर्धन,

(००)७९६- जनजाती क्षेत्र उपयोजना

(०१) जनजाती क्षेत्र उपयोजना अंतर्गत

(०१)(११) कृषी उन्नती योजना - कृषि यांत्रिकीकरण उप अभियान (कें.पु.यो.)

(केंद्र हिस्सा ६०%) (आक्षेपुयो)

(२४०१A४५९) ३३ -अर्थसहाय्य

३. मंजूर निधी उपअभियानांतर्गत ३ व ४ च्या घटकांची अमलबजावणी तसेच Flexi-Fund साठीच खर्च होईल, याची कृषी संचालक (नि.व.गु.नि), कृषी आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी काटेकोरपणे दक्षता घ्यावी.

४. सदर निधी अनुसूचित जमाती प्रवर्गातील शेतकऱ्यांसाठीच खर्च होईल याची दक्षता घेण्यात यावी.

५. सदर निधी खर्च करताना संदर्भाधीन अ.क्र ३ येथील शासन निर्णयातील अटी, शर्ती व कार्यपद्धतीचे काटेकोरपणे पालन करण्यात यावे.

६. सदर निधी खर्च करताना संदर्भाधीन अ.क्र.४ येथील केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सुचनांचे काटेकोरपणे पालन करण्यात यावे.

७. सदर निधी खर्च करण्यासाठी कृषि संचालक (निविष्ठा व गुणनियंत्रण), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे, यांना नियंत्रण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत असून, सदर निधीचे जिल्हानिहाय वितरण करण्यास त्यांना प्रधिकृत करण्यात येत आहे.

८. सदर अभियान राज्यात सन २०१६-१७ मध्ये राबविण्याच्या दृष्टीने निधी वितरीत करणेसाठी विविध स्तरावरील अधिकाऱ्यांनी पुढीलप्रमाणे आहरण व सवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे:-

अ.क्र.	स्तर	पदनाम
१.	आयुक्तालयस्तर	सहाय्यक संचालक (लेखा-१), कृषी आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
२.	विभागस्तर	विभागीय कृषी सह संचालक कार्यालयातील लेखाधिकारी
३.	जिल्हास्तर	जिल्हा अधिक्षक कृषी अधिकारी कार्यालयातील लेखाधिकारी
४.	तालुकास्तर	तालुका कृषी अधिकारी

९. या योजनेचा खर्च मासिक निधी विवरणपत्राच्या मर्यादेत होईल, याची दक्षता कृषि संचालक (निविष्ठा व गुणनियंत्रण), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी घ्यावी. उपलब्ध अनुदानाच्या मर्यादेतच कार्यक्रम राबविण्याची आवश्यक ती दक्षता कृषि संचालक (निविष्ठा व गुणनियंत्रण), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी घ्यावी.

१०. सदर शासन निर्णय वित्त विभागाचे परिपत्रक क्र.अर्थसं-२०१६/प्र.क्र.८९/अर्थ-३, दिनांक-२० एप्रिल, २०१६ अन्वये प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकाराचा वापर करून व आदिवासी विकास विभागाने संदर्भाधीन अ.क्र.१२ येथील दि. २३ डिसेंबर, २०१६ च्या शासन निर्णयान्वये दिलेल्या मान्यतेनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१७०१०४१२५९१९०००१ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(सिध्दार्थ चवरे)

कक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा. मंत्री (कृषी व फलोत्पादन) यांचे खाजगी सचिव
२. मा. मंत्री (आदिवासी विकास विभाग) यांचे खाजगी सचिव
३. मा. राज्यमंत्री (कृषी व फलोत्पादन) यांचे खाजगी सचिव
४. मा. राज्यमंत्री (आदिवासी विकास विभाग) यांचे खाजगी सचिव
५. आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे (५ प्रती)
६. कुलगुरु, कृषी विद्यापीठे (सर्व)
७. संचालक (निविष्ठा व गुणनियंत्रण), कृषि आयुक्तालय, पुणे (१० प्रती)

८. सचिव, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई -३२
९. जिल्हाधिकारी (सर्व)
- १०.सर्व सन्माननीय विधीमंडळ सदस्य द्वारा विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
- ११.मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व)
- १२.सर्व संचालक /सहसंचालक, कृषी आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे-१
- १३.व्यवस्थापकीय संचालक,महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ दिनकरराव देसाई मार्ग, गोरेगाव (पूर्व) मुंबई- ६५
- १४.विभागीय कृषि सहसंचालक (सर्व)
- १५.जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी (सर्व)
- १६.सर्व मुख्य वित्त व लेखाधिकारी (जिल्हा परिषद)
- १७.सर्व कृषि विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद
१८. महालेखापाल, महाराष्ट्र १ / २, मुंबई-नागपूर/ (लेखा परिक्षक) /(लेखा व अनुज्ञेयता)
१९. महालेखाकार (स्थानिय) निकाय लेखा परिक्षा व लेखा प्रतिष्ठा भवन,१०१ महर्षी कर्वे मार्ग, मुंबई- ४०००२०
- २०.सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
- २१.व्यवस्थापकीय संचालक, राष्ट्रीय कृषि व ग्रामीण विकास बँक, मुंबई
२२. अध्यक्ष,सर्व जिल्हा परिषदा
- २३.माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई-३२.
- २४.सर्व प्रकल्प अधिकारी, आदिवासी विकास विभाग
- २५.निवड नस्ती (कार्यासन -४अ).